

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ
ΜΕ ΑΙΤΙΑ

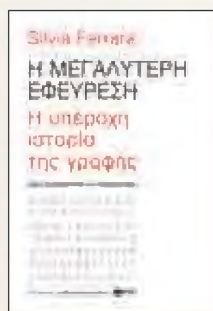
Η Σύλβια Φερράρα και η υπέροχη ιστορία της γραφής

Του ΑΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

Πάντα ήθελα να ταξιδέψω ως τη Νήσο του Πάσχα. Να με δροσίσει η αύρα της Πολυνησίας, να βουτήξω σε διάφανα νερά, να αντικρίσω από κοντά εκείνα τα μεγάλα αγάλματα μοιά που σαν φύλακες αγέρωχοι ενός άλλου κόσμου στενίζουν τον ορίζοντα με μια αδιαφορία στωική. Γνώριζα από βιβλία και ντοκιμαντέρ για το μυστήριο εκείνων των πέτρινων μορφών, τις προσπάθειες που έκαναν επιστήμονες να λύσουν τον γρίφο τους, αλλά δεν ήξερα για ένα άλλο αίνιγμα που κρύβει εκείνο το νησί. Το αίνιγμα της γλώσσας των παλιών κατοίκων του, το αίνιγμα της γραφής ρόγκο ρόγκο, μιας γραφής που δεν έχει ακόμα αποκρυπτογραφηθεί κι έχει βρεθεί σε πετρόγλυφα, στις πλάτες των αγαλμάτων αλλά και σε κάτι λιγότες ξύλινες πινακίδες.

Για εμένα, που έχω γεννηθεί σε νησί του Αιγαίου, απόγονος του Μινωικού πολιτισμού, μεγαλωμένος κοντά στην Κνωσό, μια γραφή που δεν έχει καταφέρει να διαβαστεί ακόμα αντχεί στο μυαλό μου σαν τις δικές μας κρητικές γραφές που δεν έχουν βρει τον Σαμπολιόν τους. Στο πατρικό μου σπίτι στο Ηράκλειο υπήρχε ένα κέντημα που αποτύπωνε τον δίσκο της Φαιστού. Ήταν τόσο όμορφο που το υπεξείρεσα ώστε να μείνει παντοτινά δικό μου. Ο δίσκος της Φαιστού δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί. Η κρητική ιερογλυφική δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί. Η γραμμική Α που την αντικαθιστά, δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί. Ζηλεύω τον Μάικλ Βέντρις που έλυσε το αίνιμά της.

Αυτή η περιπέτεια του ανθρώπινου νου, αυτή η έξοχη εφεύρεση που γέννησε πολιτισμούς κι αριστουργήματα της λογοτεχνίας, αυτός ο βατήρας των αναμνήσεων κι η απόκη λειποδοπέτρων για συγγραφείς σαν τον Ναμπόκοφ, βρίσκει αξία αιρηγήτρια στο πρόσωπο της Σύλβια Φερράρα που είναι Ιταλίδα και καθηγήτρια Αιγαιακών πολιτισμών στο πανεπιστήμιο της Μπολόνια. Στο βιβλίο της «Η μεγαλύτερη εφεύρεση», με υπότιτλο «Η υπέροχη ιστορία της γραφής», η Φερράρα –σε εξαιρετική μετάφραση της **Άννας Παπασταύρου**– μας ταξιδεύει, εμάς που αγαπήσαμε την ανάγνωση και τιμούμε τους αρχαίους γραφείς της Αιγύπτου, σε έναν κόσμο γεμάτο γρίφους κι αινίγματα ενώ δεν παύει να μας καθοδηγεί, με τον δικό της μίτο, μέσα από τον Λαβύρινθο της γραφής από την προϊστορία ως τις μέρες μας.

Σύλβια Φερράρα
Η μεγαλύτερη εφεύρεση
εκδ. Πατάκη

Για εμάς τους συγγραφείς, για εμάς τους αναγνώστες, η γραφή είναι το ιερό Γκράλ, το Άγιο Δισκοπότηρο που βρέχει τα διψώντα χείλη μας με το νέκταρ ενός χυμού που άρχισε να αναβλύζει στις πηγές της ανθρώπινης περιπέτειας, μετά τη νωχελική ραστώνη του Κήπου της Εδέμ, στις σφηνοειδείς δέλτους της Μεσοποταμίας, ως τα λασπώδη τενάγη του Νείλου, κι από τα Ίνδικά παλάτια ως τις κινέζικες δυναστείες.

Διαβάζουμε εδώ για το παράδοξο των Ίνκα, για το αυγό του ντόντο (είδος εξαφανισμένου πλέον χάρη στον άνθρωπο), για την ένδοξη Λαϊδη Χάο, τον Ντιντερό αλλά και τον Τάνταλο. Μαθαίνουμε για το παιχνίδι της χήνας αλλά και τον μαύρο κύκνο, το ζωολόγιο της κοιλάδας του Ινδού αλλά και την πρωτοκυριακή γραφή.

Επιχείρησα κάποτε να μάθω γιαπωνέζικα μόνο και μόνο επειδή μου άρεσαν τα γράμματά τους. Αλλά καθώς δεν είμαι επιδέξιος στην καλλιτεχνία και στη χάραξη με πινέλο, γρήγορα τα παράτησα. Οπότε, για την ώρα καταφεύγω στο ελληνικό αλφάβητο που είναι αρκούτσικα αποκρυπτογραφημένο.